

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

DECIZIE

cu privire la admiterea recursului declarat de către Alexandr Cervenii,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de către Întreprinderea Mixtă „Incaso” Societate cu Răspundere Limitată împotriva lui Alexandr Cervenii cu privire la încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din data de 27 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău,

*(Dosarul nr. 2ra-610/23
nr. PIGD 2-20154804-01-2ra-26042023)*

Examinarea superficială a cauzei, fără a stabili care este suma reală a datoriei contractuale, dacă prevederea contractuală privind penalitatea nu este abuzivă

Judecătoria Criuleni, sediul central, jud. V. Suci
Curtea de Apel Chișinău, jud. I. Dutca, D. Băbălău, N. Budăi

04 decembrie 2024

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților recursul depus de către Alexandr Cerveni,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:
Stela Procopciuc, *Președinte*,
Ion Malanciuc,
Diana Stănilă, *judecători*,

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. În data de 08 decembrie 2020, Întreprinderea Mixtă „Incaso” Societate cu Răspundere Limitată (în continuare ÎM „Incaso” SRL) a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Alexandr Cerveni, prin care a solicitat încasarea datoriei în sumă de 49 900 lei, a cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 500 lei și a taxei de stat în sumă de 1 497 lei.

2. În motivarea cererii de chemare în judecată ÎM „Incaso” SRL a invocat că la 05 octombrie 2017, între OCN „Iute Credit” SRL în calitate de creditor și Alexandr Cerveni în calitate de debitor, a fost încheiat contractul de împrumut nr. 824513. Pentru nerespectarea graficului de rambursare a împrumutului, debitorul s-a angajat să plătească pe lângă valoarea împrumutului principal, taxa aferentă contractului de împrumut, dobânda și o penalitate contractuală, care se raportează duratei de întârziere.

3. În data de 05 octombrie 2017, OCN „Iute Credit” SRL și-a onorat obligațiunea, transferând debitorului împrumutul acordat, însă, Alexandr Cerveni nu și-a onorat obligațiunile, pe care urma să le onoreze conform contractului.

4. IM „Incaso” SRL a menționat că în baza contractului de Cesiune nr. CES2020_09/17-8, OCN din 15 aprilie 2020 „Iute Credit” SRL a transmis dreptul de creanță către ÎM „Incaso” SRL, în temeiul actului de predare-primire.

5. Astfel, societatea reclamantă a relatat că debitorul a fost înștiințat despre faptul nerespectării clauzelor contractuale, prin intermediul notificărilor recomandate expediate în adresa acestuia. Ulterior, în adresa debitorului a fost expediată reclamația, prin care Alexandr Cerveni a fost informat repetat despre nerespectarea clauzelor contractuale și despre rezilierea anticipată a contractului de către creditor și obligațiunea acestuia a returnării împrumutului, dobânzii calculate, taxei aferente la contract și penalităților calculate conform contractului.

6. Astfel, datoria lui Alexandr Cerveni față de ÎM „Incaso” SRL constituie suma de 49 900 lei, fiind calculată conform contractului menționat în felul următor: suma principală a contractului în mărime de 25 000 lei și penalitatea contractuală în mărime de 24 900 lei.

7. Prin hotărârea din data de 18 februarie 2021 a Judecătorei Comrat, sediul Ceadâr-Lunga s-a admis integral cererea de chemare în judecată depusă de către ÎM „Incaso” SRL, s-a încasat din contul lui Alexandr Cerveni în beneficiul ÎM „Incaso” SRL datoria în mărime de 25 000 lei, penalitatea în mărime de 24 900 lei și cheltuielile de judecată suportate pentru asistență juridică în mărime de 500 lei și pentru achitarea taxei de stat în mărime de 1 497 lei. (f.d. 54,62-66, vol.I)

8. Curtea de Apel Comrat prin decizia din data de 14 octombrie 2021 a admis apelul declarat de către Alexandr Cerveni, a casat hotărârea din 18 februarie 2021 a Judecătorei Comrat, sediul Ceadâr-Lunga cu remiterea cauzei la rejudecare. (f.d.114-120, vol.I)

9. Judecătoria Comrat, sediul Ceadâr-Lunga prin încheierea din 15 aprilie 2022 a declinat competența de la examinarea cauzei și a remis cauza după competență Judecătorei Criuleni, sediul central. (f.d. 138-141, vol.I)

10. Prin hotărârea din 27 iunie 2022 a Judecătorei Criuleni, sediul central s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de către ÎM „Incaso” SRL, s-a încasat de la Alexandr Cerveni în beneficiul ÎM „Incaso” SRL datoria contractuală în sumă de 49 900 lei, cheltuielile judiciare legate de plata taxei de stat în sumă de 1 497 lei și de asistență juridică în sumă de 500 lei, în total suma de 51 897 lei.(f.d.154,161-162, vol.I)

11. Hotărârea instanței de fond a fost contestată cu apel, în termen la 22 iulie 2022, de către Alexandr Cerveni. (f.d.157, vol.I)

12. Curtea de Apel Chișinău prin decizia din 27 octombrie 2022 a respins apelul declarat de către Alexandr Cerveni și a menținut hotărârea din 27 iunie 2022 a Judecătorei Criuleni, sediul Central. (f.d. 219,220-230, vol. I)

13. Împotriva deciziei instanței de apel a declarat recurs Alexandr Cerveni, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel. (f.d. 2-8, vol. II)

14. În motivarea recursului Alexandr Cerveni a invocat dezacordul cu soluția adoptată, menționând că contractul de cesiune a creanțelor, prin care a fost cesionată suma creanțelor OCN „Iute Credit” SRL în față terților persoane, debitorii nefiind indicați și identificați clar și concret, astfel, acest contract este nul, iar noul creditor, cesionarul ÎM „Incaso” SRL nu poate pretinde de la debitori efectuarea unor plăți în favoarea sa, deoarece nu este clar care au fost creanțele transmise, valoarea certă și sesizabilă a datoriilor cesionate.

15. Recurentul a susținut că contractul de cesiune semnat între ÎM „Incaso” SRL și OCN „Iute Credit” SRL nu poate produce efecte juridice față de Alexandr Cerveni, deoarece la data semnării respectivului contract de cesiune creditorul cedent nu a transmis, iar cesionarul nu a primit o creanță clară certă, valabilă, transmisibilă și sesizabilă față de debitor și, respectiv, situația nu întrunește condițiile impuse de art. 823, alin. (1)-(3) din Codul civil. Astfel, ÎM „Incaso” SRL în calitate de cesionar, nu dispune de un temei juridic pentru a pretinde executarea unor obligații din partea debitorului.

16. Alexandr Cervenii a susținut că a executat parțial obligația de a restitui suma împrumutată, astfel la data stabilită în graficul de rambursare a împrumutului, a restituit doar suma de 1 300 lei din suma contractată, înregistrând o datorie în mărime de 23 700 lei.

17. Cu referire la pretenția cu privire la penalitatea în mărime de 24 900 lei recurentul a indicat că aceasta contravine prevederilor art. 619, alin. (4) din Codul civil, din motiv că acesta prejudiciază disproportional, contrar principiilor buneii-credințe cealaltă parte a contractului.

18. În data de 13 mai 2024 Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa ÎM „Incaso” SRL copia recursului depus de către Alexandr Cervenii, fiind recepționată în data de 17 mai 2023.

19. Până la data examinării recursului ÎM „Incaso” SRL nu a beneficiat de dreptul său procedural și nu a depus referință asupra recursului înaintat de către Alexandr Cervenii.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

20. Art.431 din Codul de procedură civilă:

„Examinarea recursului împotriva deciziilor instanțelor de apel ține de competența Curții Supreme de Justiție. Asupra admisibilității recursului decide un complet din 3 judecători. Recursul considerat admisibil se examinează într-un complet din 3, 5 sau 9 judecători ai Curții Supreme de Justiție. Judecătorii care au examinat admisibilitatea recursului pot participa și la examinarea recursului în cauză.”

21. Art. 434, alin. (1) din Codul de procedură civilă:

„Recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.”

22. Art. XI, alin. (3) din Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție), stipulează că:

„Recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursurilor”.

23. Art. 445, alin. (1), lit. c) din Codul de procedură civilă:

„Instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.”

24. Art. 373, alin. (1) și alin. (2) din Codul de procedură civilă:

„Instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.”

25. Art. 20, alin. (1) din Constituția Republicii Moldova:

„Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

26. Cu referire la termenul de declarare a recursului, prevăzut de art. 434, alin. (1) din Codul de procedură civilă sus-citat, instanța de recurs reține că recurentul a respectat acest termen, or decizia contestată a fost pronunțată la data de 27 octombrie 2022, expediată participanților la proces, prin intermediul oficiului poștal, la 08 noiembrie 2022. Confirmare privind recepționarea copiei deciziei la materialele dosarului lipsește.

Alexandr Cervenii în data de 16 martie 2023 a depus recurs împotriva deciziei din 27 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău.

27. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că prin Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conexe reformei Curții Supreme de Justiție) au fost operate modificări în Codul de procedură civilă, care au intrat în vigoare la 01 septembrie 2023.

28. Recursul depus la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi va fi examinat în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

29. Din sensul art. XI, alin. (3) din Legea nr. 246 din 31 iulie 2023, rezultă că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi.

30. Având în vedere că legea procedurală civilă, care impune obligații noi anulează sau reduce drepturile procedurale ale participanților la proces, limitează exercitarea unor drepturi ori stabilește sancțiuni procedurale noi sau suplimentare, nu are putere retroactivă, recursul declarat de către Alexandr Cervenii, până la data intrării în vigoare a Legii nr. 246 din 31 iulie 2023 va fi examinat în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii acestuia, însă procedura de examinare conform noilor reglementări.

31. Studiind materialele dosarului, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră recursul declarat de către Alexandr Cervenii, întemeiat și care urmează a fi admis, cu casarea deciziei instanței de apel și de a remite cauza la rejudecare în instanța de apel.

32. Completul de judecată consideră imperioase dezideratele Curții Europene a Drepturilor Omului reținute în cauza Zubac v. Croația (hotărârea din 05 aprilie 2018) potrivit cărora, din moment ce preeminența dreptului constituie un principiu fundamental al democrației și al Convenției, nu putea exista nicio așteptare, în baza Convenției sau de altă natură, potrivit căreia

Curtea Supremă trebuia să ignore sau să nu aibă în vedere nereguli procedurale evidente.

33. Recapitulând esența litigiului, în scopul verificării aplicării corecte a dreptului material și procedural, instanța de recurs reține starea de fapt constatată de instanțe și confirmată de părți.

34. Astfel, probatoriul acumulat la materialele dosarului demonstrează că, în data de 05 octombrie 2017, între OCN „Iute Credit” SRL, în calitate de creditor și Alexandr Cerveni, în calitate de debitor, a fost încheiat contractul de împrumut nr. 824513, în baza căruia Alexandr Cerveni a primit suma de 25000 lei, care urma a fi rambursat în termen de 14 luni. (f.d.4, vol.I)

35. Potrivit pct.4.1 al contractului de împrumut nr. 824513 din 05 octombrie 2017, părțile au prevăzut și penalitatea în mărime de 0,6 % din suma datorată pentru fiecare zi de întârziere.

36. În data de 15 aprilie 2020 între OCN „Iute Credit” SRL și ÎM „Incaso” SRL, a fost încheiat contractul de cesiune nr. CES 2020_09/17-8, potrivit căruia, OCN „Iute Credit” SRL în temeiul actului de predare-primire a transmis dreptul de creanță către ÎM „Incaso” SRL. (f.d. 14-18, vol.I)

37. Potrivit extraselor din contul bancar, rezultă că Alexandr Cerveni în data de 30 octombrie 2017 a transferat în contul contractului de împrumut nr. 824513 suma de 30 lei și suma de 120 lei, iar în data de 16 noiembrie 2017 a transferat în contul contractului de împrumut nr. 824513 suma de 1 050 lei. (f.d. 92, 94,95, vol. I)

38. În data de 02 noiembrie 2017 în contul contractului de împrumut nr. 824513 Alexandr Cerveni a transferat suma de 100 lei. (f.d. 93, vol.I)

39. Totodată, potrivit certificatului de datorie conform contractului de împrumut rezultă că, suma împrumutului constituie 25 000 lei, achitări 0 lei, iar penalitatea pentru întârziere 0,6 % pentru o perioadă de 166 zile constituie suma de 24 900 lei. (f.d.13)

40. În data de 08 decembrie 2020 ÎM „Incaso” SRL a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Alexandr Cerveni, prin care a solicitat încasarea datoriei în sumă de 49 900 lei, a cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 500 lei și a taxei de stat în sumă de 1497 lei.

41. Fiind investită cu examinarea cauzei Judecătoria Criuleni, sediul central, prin hotărârea din 27 iunie 2022, a admis cererea de chemare în judecată depusă de către ÎM „Incaso” SRL, a încasat de la Alexandr Cerveni în beneficiul ÎM „Incaso” SRL datoria contractuală în sumă de 49 900 lei, cheltuielile judiciare legate de plata taxei de stat în sumă de 1 497 lei și de asistență juridică în sumă de 500 lei, în total suma de 51 897 lei.(f.d.154,161-162, vol.I)

42. Judecând cauza în ordine de apel, Curtea de Apel Chișinău prin decizia din 27 octombrie 2022 a respins apelul declarat de către Alexandr Cerveni și a menținut hotărârea din 27 iunie 2022 a Judecătoriei Criuleni, sediul Central. (f.d. 219,220-230, vol. I)

43. Instanța de apel a concluzionat că, pretențiile ÎM „Incaso” SRL formulate în cererea de chemare în judecată sunt întemeiate, deoarece contractul de împrumut nr.824513 din 05 octombrie 2017, dovedește incontestabil existența raportului juridic obligațional între părți, iar Alexandr Cervenî nu și-a onorat obligațiunile contractuale, deși s-a obligat să restituie împrumutul în condițiile prevăzute de contract.

44. Reieșind din limitele judecării apelului consfințite în art. 373, alin. (1) și alin. (2) din Codul de procedură civilă și din specificul obiectului acțiunii în cauză, instanța de recurs apreciază ca fiind prematură concluzia instanței de apel de admitere integrală a cererii de chemare în judecată depusă de ÎM „Incaso” SRL, rezultată din examinarea superficială a probelor anexate la materialele dosarului precum și normele de drept ce reglementează instituția penalității, fapt ce impune necesitatea casării deciziei, cu remiterea cauzei spre rejudecare.

45. Din materialele dosarului rezultă că Alexandr Cervenî, atât în apel, cât și în recurs a susținut că a stins o parte din credit, iar penalitatea calculată este abuzivă.

46. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, lecturând decizia Curții de Apel Chișinău din data de 27 octombrie 2022, observă că instanța de judecată nu verificat ce a acoperit suma transferată de către Alexandr Cervenî în contul contractului de împrumut nr. 824513, conform extraselor din contul bancar din 30 octombrie 2017, 16 noiembrie 2017 și a ordinului de încasarea din 02 noiembrie 2017, care este datoria contractuală reală a lui Alexandr Cervenî în condițiile în care acesta a achitat o parte de datorie, nu a analizat temeinicia pretenției cu privire la încasarea penalității prin prisma prevederilor legale care reglementează caracterul abuziv al clauzelor contractuale standard.

47. În acest aspect, este evident că instanța de apel a trecut în mod superficial asupra circumstanțelor cauzei, fără a stabili care este suma reală a datoriei, și respectiv, din ce sumă urma a fi calculată penalitatea în condițiile în care s-ar stabili că debitorul a achitat o parte din datorie și dacă nu este abuzivă clauza contractuală privind penalitatea.

48. Așa dar, prin prisma efectului devolutiv al apelului, cu care a fost investită prin prevederea legală menționată la art. 373, alin. (1) și alin. (2) din Codul de procedură civilă sus-citat, instanța de apel avea obligația la judecarea fondului cauzei să stabilească și să analizeze minuțios aspectele enunțate supra, să răspundă tuturor argumentelor invocate de către participanții la proces.

49. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, reținând prevederile art. 20, alin. (1) din Constituția Republicii Moldova mai sus-citate, menționează că motivarea hotărârilor este o garanție pentru părți că, cererile lor au fost analizate cu atenție și oferă posibilitatea exercitării controlului judiciar. Analiza pe care judecătorul o face în legătură cu motivele de fapt și de drept, care i-au format convingerea, în sensul unei

anumite soluții trebuie să fie clară, simplă, precisă, concisă și fermă, să aibă putere de convingere. Nemotivarea hotărârii sau o motivare necorespunzătoare atrage casarea ei.

50. Distinct justificărilor expuse supra, instanța de recurs reține jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, care statuează că, întinderea motivării depinde de diversitatea mijloacelor pe care o parte le poate ridica în instanță, precum și de prevederile legale, de obiceiuri, de principiile doctrinale și de practicile diferite privind prezentarea și redactarea sentințelor și hotărârilor în diferite state (Boldea împotriva României din 15 februarie 2007, paragraful 29; Van den Hurk împotriva Olandei din 19 aprilie 1994, paragraful 61), iar pentru a răspunde cerințelor procesului echitabil, motivarea ar trebui să evidențieze că judecătorul a examinat cu adevărat chestiunile esențiale ce i-au fost prezentate (Boldea împotriva României din 15 februarie 2007, paragraful 29; Helle împotriva Finlandei din 19 februarie 1997, paragraful 60).

51. La capitolul legalității hotărârilor instanței de judecată, jurisprudența CtEDO în repetate rânduri a statuat necesitatea motivării hotărârilor instanței, unde funcția unei decizii motivate este să demonstreze părților că ele au fost auzite. Dreptul de a fi auzit include nu doar posibilitatea de a aduce argumente instanței, dar de asemenea o obligație corespunzătoare a instanței de a arăta, în motivarea sa, motivele pentru care anumite argumente au fost acceptate sau respinse. CtEDO a menționat că, este motivată în mod corespunzător o decizie care permite părților să facă uz efectiv de dreptul lor de a face apel (Hirvisaari împotriva Finlandei).

52. În circumstanțele cauzei completul de judecată al Curții Supreme de Justiție evidențiază că instanța de apel pentru a admite cererea de chemare în judecată, întâi urma să constate care este datoria contractuală a lui Alexandr Cerveni față de ÎM „Incaso” SRL și dacă penalitatea în mărimea solicitată nu prejudiciază disproporționat, contrar principiilor bunei-credințe, ale lui Alexandr Cerveni.

53. Astfel, completul de judecată ajunge la concluzia că Alexandr Cerveni nu a fost auzit de instanța de apel, într-un mod echitabil, cu respectarea garanțiilor prevăzute la articolul 6 din Convenție, or a susținut că a stins o parte din datoriei, iar penalitatea în mărimea solicitată este abuzivă, iar instanța de apel nu a argumentat în niciun fel acest aspect.

54. Totodată, instanța de recurs evidențiază că Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reținut constant în jurisprudența sa că dreptul la un proces echitabil, garantat de art. 6 paragraful 1 din Convenție, nu poate trece drept efectiv decât dacă cererile și observațiile părților sunt în mod real ascultate, adică în mod real și concret examinate de către instanța sesizată. Altfel spus, art. 6 din CEDO, implică în special în sarcina instanței, obligația de a proceda la un examen efectiv al mijloacelor de proba, al argumentelor și elementelor de proba ale părților.

55. La caz, constatările instanței de apel nu conțin o argumentare clară, bazată pe suportul probator existent la materialele cauzei, din care să rezulte procesul deliberării și adoptării soluției emise, astfel încât instanța de recurs este în dificultate de a exercita controlul judiciar asupra unei asemenea soluții și să verifice temeinicia și legalitatea soluției adoptate.

56. În concluzie și în sensul art. 6 alin. (1) al Convenției, instanța de recurs ține să menționeze că instanțele de judecată, trebuie, să indice cu suficientă claritate motivele pe care-și întemeiază hotărârile, iar având în vedere caracterul determinant al concluziilor sale să precizeze noțiunile, ce implică o apreciere a faptelor supuse examinării. De asemenea, noțiunea de proces echitabil impune ca instanța de judecată să nu-și motiveze doar sumar hotărârea sa, ci să examineze efectiv problemele esențiale care-i sunt supuse aprecierii și să nu se mulțumească de a proba pur și simplu concluziile uneia dintre părți.

57. Dat fiind faptul că instanța de apel a emis o decizie prematură, dictată de neelucidarea tuturor circumstanțelor pertinente speței, iar lichidarea acestor lacune în cadrul procedurii de examinare în recurs nu este posibilă, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție concluzionează necesitatea admiterii recursului depus de către Alexandr Cervenii și casării deciziei din 27 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, cu restituirea cauzei spre rejudecare în Curtea de Apel Chișinău.

58. Ținând cont de cele expuse și în temeiul art. 431, art. 445, alin. (1), lit. c) din Codul de procedură civilă,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Admite recursul declarat de către Alexandr Cervenii.

Casează integral decizia din 27 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, adoptată în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de către Întreprinderea Mixtă „Incaso” Societate cu Răspundere Limitată împotriva lui Alexandr Cervenii cu privire la încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată, cu trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Ion Malanciuc

Diana Stănilă